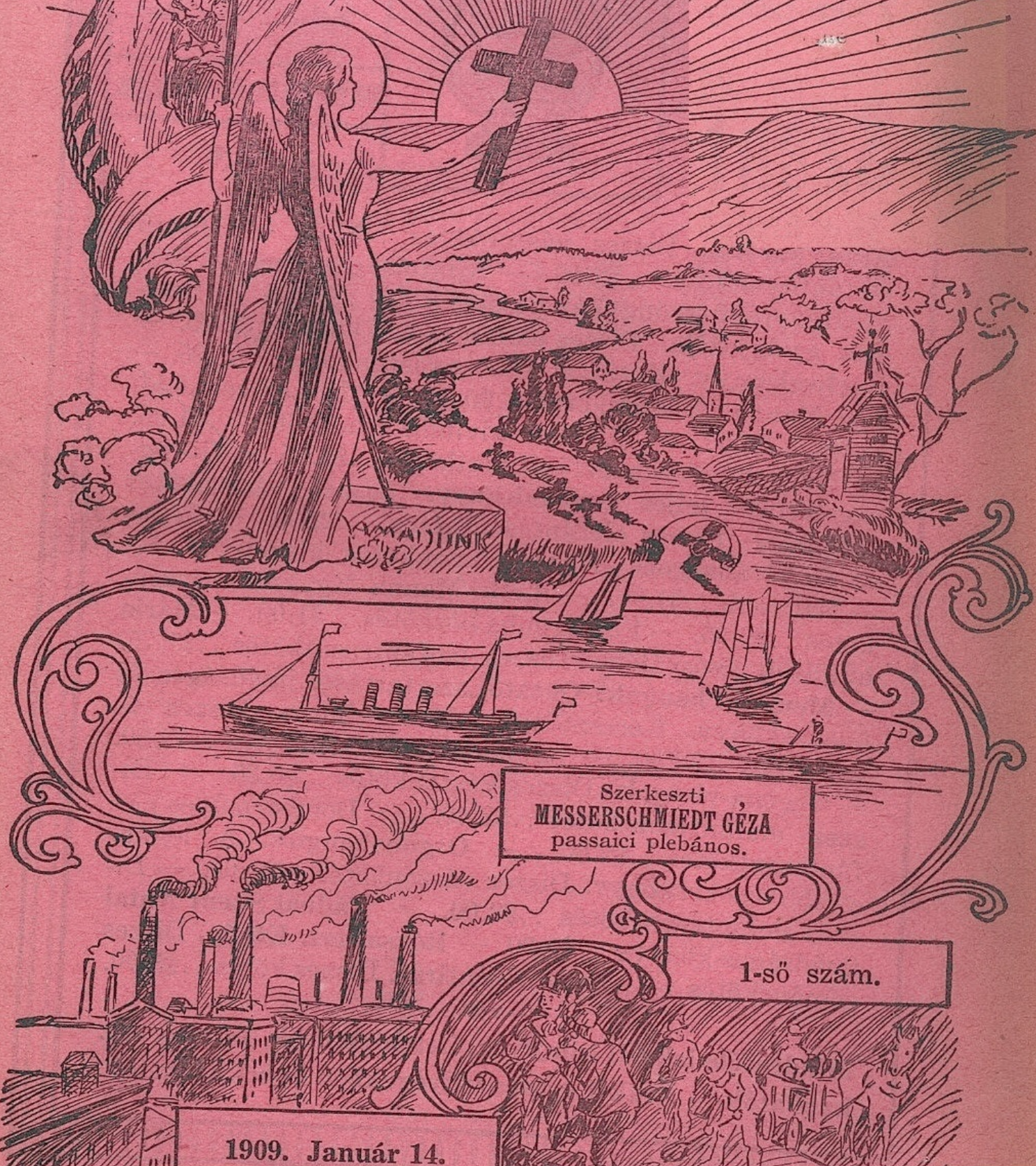

HAVNÁL

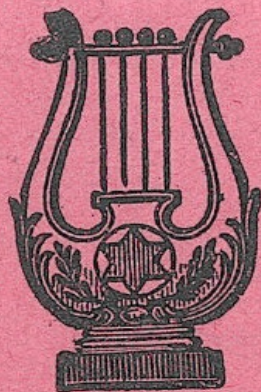
Szerkeszti
MESSERSCHMIEDT GÉZA
passaici plebános.

1-ső szám.

1909. Január 14.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

A HAJNAL szerkesztőségénél a következő imádságos könyvek kaphatók

Rendelési cím:

☞ „HAJNAL“

217 Third Street,

PASSAIC, N. J. ☞

Aranykorona. Diszes vászonkötés ..\$1.50 — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.50. — Ájzatosság gyöngyei. Művészi kivitelű gyöngyház betétes kötés ..\$1.25. — Beteggek gyógyítója. Diszes elefántcsont kötés ..\$2.25. — Énekeskönyv. Kottával. Diszes vászonkötés ..\$1.25. — Égi Manna. Vászonkötés ..\$0.30. — Diszes celluloidkötés ..\$0.50. — Művészi kivitelű csontkötés ..\$1.25. — Nagyobb diszes elefántcsontkötés ..\$2.25. — Görögszertartásu teljes énekeskönyv. Diszes vászonkötés ..\$1.00. — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.30. — Jézus az én kívánságom. Diszes vászonkötés, kisebb ..\$0.50. — Nagyobb ..\$1.00. — Lelki Manna. Egyszerű vászonkötés ..\$0.35. — Finom puha bőrkötés ..\$1.00. — Mária bűnösök szószólója. Diszes elefántcsontkötés ..\$1.75. — Mennyei hangok. Oktató, szertartásos, imádságos és énekeskönyv. Keresztény családok kincse. Diszes vászonkötés ...\$2.00. — Remek elefántcsontkötés ..\$3.50. — Orgona-virágok. Diszes vászonkötés ..\$0.85. — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.40. — Domborműves elefántcsontkötés ...\$2.60. — Orgonahangok. A legnagyobb énekeskönyv. Diszes vászonkötés ..\$1.00. — Diszes elefántcsontkötés ..\$3.00. — Pádúai Szent Antal imádságos-könyve ..\$0.30. — Rózsakert. Közép. Diszes zománckötés ..\$1.20. — Szentírás. Diszes kötés ..\$5.00.

Mindenféle iskolai könyvek, katekizmusok, bibliák stb. kaphatók. -- Árak 1 centes bélyegekben is beküldhetők.

H A J N A L.

No. 1. Vol. II. MONTHLY MAGAZINE Januar 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every first Thursday by
Rev. Geisa Messerschmiedt
217 Third St. Passaic, N. J.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year - egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Megjelen minden hó első csütörtökén.

Entered as second-class matter March 11, 1908 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

A halál birodalma.

Irta: Messerschmiedt Géza.

Ha csak fele igaz annak a rémületes szerencsétlenségnek, istenitéletnek, vagy bárminek nevezük, amely Sziciliát és Kalabriát feldúlta, — a táviratok és lapok szerint — még akkor is szinte megfásul bennünk a szív; megáll a gondolat s csak egyetlenegy érzés hatja át valónkat, **az Isten végtelen nagyságának, halalmának érzése.** Már hiába! Még elképzelni sem lehet, hogy abban a szörnyű percekben, midőn a teremtett alkotmány bomladozik, a föld dübörögve inog, hullámszik, mint a tenger árja, midőn az eget lángtenger, a tűzokádó hegyek által kivetett mázsányi szikladarabok, hamueső, gyilkos gázok borítják, midőn recseg-ropog minden, évezredes templomok, paloták, kunyhók roppanak össze maguk alá temetve azon az éjszakává vált koromsötét napon százezernyi embert; mondom, még elképzelni is lehetetlen, hogy úgy azoknak a szerencsétleneknek, mint nekünk, a kik a gyászos hirt megkaptuk más gondolatuk lett volna, mint az, melyet ez a szó fejez ki: **Isten.**

Igen. Még az a legvadabb szocialista is, mikor ezt meghallotta, akarva — nem akarva átvillant szive mélyém egy réges-régen eltemetett érzés, egy gondolat, egy villanyos szikra, a mely kiváltotta az elfásult lélekből a legborzasztóbb, a mellett a legédesebb szót: **Isten** . . .

Van Isten! Oh van, nézzétek ti nyomorútlak, akik a „természetet“ valljátok isteneteknek! nézzétek, milyen istenetek van nektek!

Ha azután a lélek szárnyaira kapva megtekintjük a halál birodalmát a pusztulás után, egy másik érzelem ragadja meg szivünket. Könnyes szemekkel, **szivünkben az irgalmasság, a szánakozás érzelmeivel** bukdácsolunk Szicilia és Calabria városain keresztül. Oh szívtépő látvány . . . a föld még most se nyugodt, még most is reng . . . a romokat, melyeket az első kitörés halomra dobott, a többiek egyenlővé tették a földdel . . . Alattuk nyög, sir, kiáltoz az eltemetett megcsonkított emberek ezre . . . kenyeret . . . kenyeret adjatok . . . segítsetek . . . de hol az az irgalmas kéz, a mely annyi táplálékot adjon, hogy **egyszerre** elég legyen . . . mily sokan pusztulnak el **éhen** . . . hol az a segítő kéz, mely oda nyulhatna minden rom alá **egyszerre**, hogy bekösse a nyomorulttá vált ezrek sebeit . . . oh hányan véreznek el így . . . De járunk tovább. Im hajók közelednek telve élelmi szerekkel . . . egy perc . . . egy szörnyű dörgés . . . és a hajók a tenger fenekén vannak . . . Ahol azelőtt gyönyörűen játszadozott a tenger árja, most szárazföldök bujtak ki a tengerből és a hol viruló városok hirdették az emberi ész alkotásait, most csendesen lo-csog a tenger méhébe zárván sok ezer felebarátunkat . . .

Az utcákon félmeztelen alakok, a rettenetes halálfélelemtől megőrült emberek futkosnak ide s tova, az egyik káromkodik, a másik imádkozik . . . Pár nap még és a szanaszéjjel heverő holttestek dögletes büzt terjesztenek . . . kiüt a tifusz . . . a szörnyűlázban fetrengőket kikezdi a kóborló ebek . . .

A lapok egybehangzó állításai szerint ez volt a legnagyobb földrengés. Fájdalom, még most sincs vége. A vulkánok egyre dübörögnek, okádják a tüzes hamut, a hegyek oldalai megnyílnak s hatalmas folyamként hömpölyög az olvadt kő, a láva elsöpörvén maga előtt mindent, hogy tüzes szemfedővel borítsa be a halál birodalmát . . .

Ugyan mily gondolatok lepnek meg téged ezek halatára, kedves olvasóm?

1. Nézd, mily hatalmas az Isten. Az az Isten, akiről azt mondja a Szentírás, hogy „kibocsájtja a világgosságot és menten megyen az . . . a csillagok (azok a borzasztó napok és földek oda fent) ragyognak órállásaikon és vidámsággal világítanak Annak, ki őket teremtette.“ Másutt így szól az Istenről: (28-ik Zsoltár) „Az Úr szava a vizeken; a fölség Istene menydörög . . . Az Úr szava összetöri a cédrusokat... Az Úr szava szétvágja a tűz lángját... Az Úr szava megrendíti a pusztát... Az Úr a vizözön felett uralkodik és az Úr, mint király, örökké fog ülni.“ Oh alázzátok meg magatokat emberek, verjétek melletteket és imádkozzatok . . . , mert nagy az Isten hatalma.

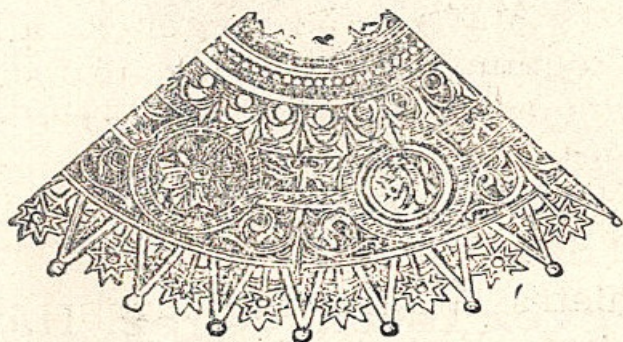
2. Ember tervez Isten végez. Hány ember lehetett ama kétszázezer elpusztult között, akik tele reménységgel, nagyszerű tervekkel hajtották álmokra fejüket és nem virradt többé rájuk „ujesztendő“...

3. Ne építsük várainkat **ingatag** talajra, a földre. Ez a föld nem a mi hazánk.. magasabbra születtünk: örök boldogságra, örök életre. Hiába akarnók itt meg-
rakni boldogságunk fészket, ez a föld mindig a siralom
hazája marad...

4. Nézd édes olvasóm, **mily „pára“, mily „füst“**
az ember élete . . . Nem kell ahoz földrengés . . . egy
vizcsepp megfojthat, egy félig nyitott ajtón besurranó
hideg levegő halálos ágyra dobhat... s te, aki talán erős,
egészséges, hatalmas, szép, bölcs vagy ma... holnap ki-
terítve fekhetsz koporsódban... Tehát gondolj és légy ké-
szen mindig a halálra.

5. Ha az Istentől a világokba oltott természeti erők
ily rémes pusztítást vihetnek véghez, mi lesz majd ak-
kor, ha maga az Isten fogja felforgatni a világokat, me-
lyeknek romjain eljön **„ítélni eleveneket és holtak-
kat“...?**

6. Kik pusztultak el a halál birodalmában? Embe-
rek, felebarátaink; bizonyára sok olyan ezer, akik job-
bak, erkölcsösebbek, istenfélőbbek, jámborabbak voltak,
mint mi vagyunk. Már csak az Isten gondviselése iránt
való hálából is **nyujtsuk ki segítő jobbunkat** a
hajléktalanná, nyomorékokká vált embertársaink felé,
töröljük le arcukról a vért és a könnyeket...

Krisztus születéséről.

A Tihanyban leledző felette agg könyvből kiirta: **Dénes** plebánus.

„Szülé (a szüz Mária) az ő első szülöttét és posztókba béta-
kará ötet; és helhezteté a jászolba.“ — E sz. Lukács ev. mon-
dása mellé Urunknak születéséről három lelki tanulságunk lé-
szen.

1.) A boldog szüz Mária szüzességének állapotjában szent-
séges szüz véréből fogamozá a gyermek Jézust, mint ezt Gábrriel
angyal eleve megmondá Asszonyunknak. Erre mondá a szentírás
mestere, Bonaventura: Urunk Krisztus szerze magának testet a
Szüz leánynak tisztaságos és szentséges véréből és a test meglel-
kesült okos lélekkel Szentléleknek miatta.

Ezajás Isten ihletes látója Urunk foganatját szép virághoz
hasonlatosnak mondja: „Virág támad Jesse gyökeréből.“ Vala-
mint a fa gyengéséges nedvességéből leszen a fa virágja, azon-
mint Urunknak Teste szerződik vala asszonyunknak tisztaságos
véréből.

2.) A boldog Nagyasszonyunk Urunk Krisztust szépen szülé: tudnia mint: minden fájdalom nélkül, minden kórság, minden nehézség nélkül; de sőt szülé Őt a Szűz kijelenthetetlen nagy édességgel és örömmel.

Ezt is megpróféta alá Ezajás, Isten látója: „Fogadván virágzik, mint a liliom.“

A liliom ő virágának kinyitásában kórságosan nem küzdök: így a boldog Asszonyunk is semmi kórságot nem szenved.

3.) A boldog Szűz Mária Urunk Krisztust szépen emteté szüzi tejével.

Egyházunk énekes szóban mondja: „Az angyaloknak királyát csak a szűz emteti vala menyből adott tejjel.“

Kegyösen hinnünk kell, hogy valamennyiszor Asszonyunk Urunkat emtette, annyiszor kijelenthetetlen édességet érzett. Csoda lön a szűznek magzatot fogadnia és szülnie; csoda azonképen tejet is kapnia és adnia Fiának.

Továbbá: kegyösen hinni illik, hogy Asszonyunk valamennyiszor Urunkat kezébe akarta venni emtetésre, azonannyiszor előbb is őt térdére esve imádá, mint a sz. Misébe a jámbor pap valahányszor akarja Urunknak sz. Testét illesznie, azonannyiszor előbb térdemeghajtván imádja azt.

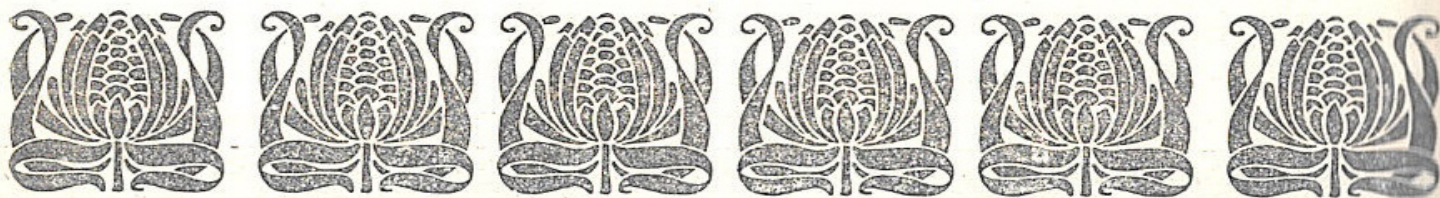
Szűz Mária asszonyunk mindennél szebbet szüle ez világra, mint tudni: Krisztust, Istennek Fiát, kinél senki szebb nem lehet.

Oh azért ájtatos lelköm igyekezzél úgy élni, hogy Krisztus dicsőséges Színének látására, érdemös legyél bebocsátódni.

De imádkozzunk is, hogy Isten megsegítse jámbor sugalatokkal genge és bűnre mindenha hajló, esendő akaratunkat kajátván alázatos szüvünkből igaz fohászokodással: „O Kegyelmes Jézus! Mi érettünk nem átaltál alázatos formában ez világon megmutatkozni — megsegíts, hogy alázatosan higyük Te szavadnak, alázatosan tartsuk hitünket és alázatosan megtartsuk hitünk parancsolatait; alázatból megbocsássunk minden kevély haragosunknak és alázatból szent békességben megférjünk mindenkivel rosszat rosszal nem fizetvén, hanem a Te kedvedért sérelmünket elengedvén — hogy alázatos életből felmagasztalhass minket dicsőségedbe.

☞ TÁRCA. ☞

„ÉN URAM, ÉN ISTENEM!”

Irtá: Kubek A. Emil gör. kath. lelkész.

Folytatás.

ig ezek a Bethania déli kapuja előtti téren történtek, ugyanazon időben a Jerichótól vezető úton, egy nem ép' szokatlan, de a helyzetnek teljesen meg nem felelő csoport közeleg. Négy ölmagas, szökehajjú rabszolga által vitt hordszékből, egy csoda szép nő ül; ruhája és ékszerei nagy gazdagságra vallanak; arca halvány, egész magatartása nagy fáradságról tanuskodik. Aludni látszik, de a mint a városka déli kapuja előtti téren megpillantja a gyermek sereg által környezett Jézust, érdeklődve fordítja a csoport felé fejét s megértve a helyzetet, megállásra inti a rabszolgákat, akik ép a hegyoldalba, a nyaralók felé vezető útra délnek akartak fordulni, s nagy figyelemmel nézni, alig 15 lépésről, Jézust és a gyermekeket.

Ő ismeri a mestert, bátyja házában látta és hallotta szavát. Jézus is észre veszi a hordszéket, a rabszolgákat, akik közönyösen, bambán tekintenek reá s míg őket szánakozó tekintettel végig nézi, apdig Magdolnára, csak egy rövidke tekintetet vet, de nézése oly átható, világos, mintha nem is a testet, de a lelket érné, telve fedéssel, szemrehányással, szánalommal. E tekintettől, pedig csak egy pillanat műve volt, borzongás járja át a nőt, bánat, szégyen tölti el lelkét, önmagától megundorodik. Szeretne menekülni önmagától, elfutni messze világba, elrejtőzni az emberek tekintete elől. Lelki szemei előtt látja a nagy prófétát Mózeset a kőtáblákkal, rajtok Jehova parancsaival, ön maga előtt látja rég elhalt szüleit, jó bátyja és gondos nénje panaszos arcát, fájdalmukat, szégyenüket, hogy ő Izrael leánya, megfélelkező kötelességeiről Istene, nemzete s önmaga iránt s letért a becsület utjáról, és miért? . . . egy római kedvéért, aki nemzetének, val-

lásának gúnyolója, ellensége, egy pogány megbecstelenítő szerelmeért! . . .

És mindezt most oly világosan látja, átérzi s csodálkozik bűnös vaksága fölött. Számot nem tudott volna adni érzelméről, lelki nyomorát csak érezte, de szavakba nem tudta volna foglalni, oly bűnösnek, oly nyomorultnak érezte magát! És az a két szem, a mesternek szemei? Annak a férfiúnak, akinek oktatását oly szeretettel hallgatta, aki a csecsemőket sem veti meg, aki oly könyörületes mindenki iránt, az a két szem őt elítéli, kárkoztatja?! . . . ez elviselhetetlennek látszott előtte, a fájdalom törként járta át lelkét . . . ráival a rabszolgákra, sietést parancsol, mint ha csak menekülni akarna . . . De hová, kihez? Bátyjához, nővéréhez? Jézus lábaihoz? Idegen emberekhez? Caiushoz, szeretőjéhez? Amazok tán eltaszítják, elátkozzák, ez meg csak kineveti! Pedig neki okvetlenül kell valakihez menekülnie, vigasztalásért, bocsánatért . . .

De csak újból s ismét visszafordul s nézi a gyermekektől környezett Jézust és . . . mind türelmetlenebbül nógatja sietésre a rabszolgákat.

Végre megérkezik gyönyörű, dúsan, fényesen fölszerelt nyaralójába s megkönyebülten sóhajt fel, mintha nagy veszélytől menekült volna meg, vagy mintha remélné, hogy e fény, pompa között, ez illatos levegőben a lelkiismeret szemrehányásaitól is megmenekedhetnék!?

Az eléje siető rabszolganők segélyét nem fogadja el, lázas sietséggel hagyja el hordágyát s a cselédség nagy álmélkódása között besiet a nyaralóba . . . s hálótermébe érve, fogvacogva, idegesen ledobálja magáról a drágaköves ékszereket az utolsó darabig, ruházatát, mintha testét-lelkét égetné és aztán nagy megnyugvással magára öltögeti régi ruhát, a zsidónők szokásos öltözékét és minden gondolkodás nélkül, mintegy fe'sőbb, láthatatlan erő, hatalom által üzetve, gyorsan, gyalog hagyja el fényes lakását, szerelmese drága ajándékát, melyre többé vissza se tekint.

Kiérve az utra széttel; ime esteledik már és ő oly nagyon fél a sötétben lenni! De ő itt nem maradhat; bárhová, csak el, el messze bűnös élete ezen emlékeitől. S mint egy alvajáró, öntudatlanul visszatér a jött úton s a szülővároskájának kapuja alatt találja magát. Még csak egy-két percnyi késés s a város kapuját bezárják előtte, mert az est előre haladt.

A kaputól lassu léptekkel, mintha nagy beteg volna, vonszolja az átmulatott éj, az út fáradtsága, a lelkikínok súlya alatt

roskadozó testét. Senki sem ismeri fel a beállott sötétségben s ő maga sem tudja hová megyen, ösztönszerűleg halad előre, miglen szülőháza kapujában találja magát, ahol már nénje, a jólelkű, gondos Mártha várja, mintha csak megjelentették volna neki nővére hazatérésének idejét-óráját.

A nemes szivű Mártha, a kapuban égő fáklya fényénél, megdöbbenéssel látja szerető nővére szenvedő arcát, lázban égő szemeit, reszkető-roskadozó testét, az ájuldozót karjaival támogatva vezeti közös hálósobájuk ajtaja felé. Egy szó szemrehányás, szidalom nem jő ajkaira, szemeiből kicsordulnak a könnyek, siratja eltévelyedett nővére boldogtalanságát.

A háló ajtajában megállanak s mig az ajtót nyitja, csak annyit szól a megtérthez, a hazatérőhöz: „Mária, oh nővérem, a mester itt van . . . Ő oly jó, oly nagyon irgalmas... nem akarod-e látni?“

A kérdezett testét borzongás járja át, tágra nyílt szemekkel, melyekből a szégyen, a félelem olvasható ki, tekint nénjére s elfojtott sikolylyal, arcát kezeivel elfödve nyöszörgi: Nem, Mártha, oh jó anyám . . . csak még most nem . . . oh nem!“ És reá hajlik Mártha kezére, csókkal halmozva el azt, suttogva rebegi: „Irgalom . . . óh bocsáss meg!“ s még egy lépést tesz előre s alig hallhatóan mondja:

„Oh . . . könnyörülj . . . adj egy korty vizet“ s azzal ájultan esik össze.

Mártha, nehogy zavart okozzon a házban, karjain beviszi a szobába s ágyba fekteti. — A szép, ifjú Mária-Magdolna beteg, nagyon beteg; eszméletlenül hanykolódik ágyában, testét a láz, lelkét rémes latomanyok gyötrik; félre beszél... vádolja, átkozza önmagát, kárhoztatja künös életét, a lézbetegek kiméletlen, erőn hangján, — majd menekülni akar, de megtört ereje az ágyhoz szegzi . . . szavaiból a jobbulás, a bánat, a keserűség szól. Mártha könyezve áll az ágya mellett, de egyuttal megvigasztalódva is, hisz hallja a megtérést, a javulás ígéretét. Reggel felé Mária nyugodtabb lön és mély álomba merül.

Jézus kora reggel felkészült, hogy utját tovább folytassa Názáreth felé, a Jordán mentén, Samarián át. A búcsúzóinak Mártha elbeszélte Mária visszatérését és betegségét s könnyek között mondja:

„Ó, mester, gyere és lássad őt és könnyörülj rajta, reá tévén kezeidet . . . Ő volt örömöm, én tápláltam, vezettem gyermek éveiben.“

Jézus pár pillanatig magába merülten hallgatott s aztán Márt hára emeli szemeit mondván:

„O, leányom, növéréd élni fog az ember fiának szolgálatára, hogy lássa fölmagasztalását s megdicsőítését: de ennek így kell történnie, hogy a beteg lélek meggyógyuljon és örökké éljen. Légy áldva, oh leányom, az én békém veled és tieiddel.“ — S tanítványaitól követve útnak indul, elkísértetve Lázártól, kinek asztalánál evett és kinél megpihent.

— Folytatjuk. —

A szeretet vértanúi.

1906. augusztusában, Valparaisót (Chile) a földrengés ép úgy tönkre tette, mint most olaszország egyes részeit. Volt ott az irgalmas nővéreknek egy intézetük, melyben száz nagyon öreg embert ápoltak. Ez az intézet is a szörnyű pusztulás martaléka lön. A szegény apácák emberfeletti erővel hurcolták ki a düledező házból a jómagukkal tehetetlen aggokat. Csak később vették észre, hogy a százból egy — hiányzik. Habozás nélkül hatoltak be ismét az ingadozó épületbe. És most egy korszító földrengés, dördülés, recsegés . . . és az épület megmaradt része is össze omlott maga alá temetvén a bent maradt öreget, meg a jó nővéreket is. (m.)

Az én örökségem.

Van nekem egy drága, kedves örökségem,
 — Szívük dobbanását mindig hallom, érzem —
 Van nekem egy kincsem, senkinek se adnám,
 Drágább az ezüstnél, drágább az aranynál.

Hogyha rátekintek, könny szökik szemembe,
 Mért is vagyok távol, messze idegenbe,
 Mért nem ölelhetem át, akik szeretnek,
 Nagy hatalma van az igaz szeretetnek.

Az én örökségem kicsi, kedves emlék,
 Szegény jó szüleim maguk levétették.
 Hej de sokszor kértem, tegyék meg a kedvem,
 Virasszon legalább arcképük felettem.

Teljesült a vágyam, előttem a képük,
 Ugy szeretnék oda bérülni eléjük,
 Gondtól redős arcuk hadd csókolná ajkam,
 Ugy mint valamikor, nagyon régen, hajdan.

Édes apám, anyám, megint gyermek lettem,
 Az öröm új napja sütött ki felettem,
 Akár mi sors érjen vége bánatomnak,
 Hiszen jó szüleim reám mosolyognak.

Hortobágyi József.

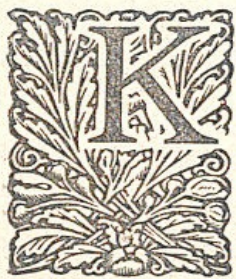

ISTEN NÉLKÜL NINCSEN BÉKESEG —
HIT NÉLKÜL NINCSEN BOLDOGSÁG!

Irta: Balázs Mihály.

I.

isröcén az „Arany kalász“-hoz címzett vendéglőben egyik őszi délután több gazda ült együtt.

„Tudják már kendtek,“ mondta Gál András, „hogy Csutorás Péter ma jön meg Braziliából. A testvére most ment érte kocsival a vasúthoz!“

„Én is hallottam már,“ mondá a fiatal Vágó István, „lehet körülbelül ugy 8—10 éve, hogy Amerikába vándorolt. De csodálkozom, hogy megint visszakivánkozik.“ Ekkor az asztalnál ülök legidősebbje, Balázs Mihály uram szintén megszólalt:

„Épen tiz esztendeje,“ erősíté meg Vágó szavait, „ugy emlékszem rá, mintha ma történt volna. Péternek nagy baja volt a testvérel. Ide jött és rettenetes dühében izzé-porrá tört itt mindent és megesküdött, hogy kivándorol Amerikába, vagy felköti magát. „Mi hasznom van — mondá a házból, mikor testvéremé. Odahaza úgy is kevesebbet számítok, mint az utolsó kutya, kimegyek, vagy —“ És itt Balázs Mihály ugy tett, mintha felakarná magát akasztani. „Néhány hét mulva aztén többed-magával csakugyan útra kelt. Az anyja visszaakarta ugyan tartani, he hiába beszélt neki.“

„Azt mondják, hogy az utóbbi időben jól ment a dolga,“ vegyült a beszélgetésbe a korcsmáros, „egy nagy farmot vásárolt és nagyon derék leányt vett el feleségül, aki egészen megváltoztatta.“

„A felesége meghalt, azért akar visszajönni!“ mondá Balázs Mihály.

„Nagyon csodálkoznék, ha megváltozott volna, ő mindig szivesebben ült a palack mellett, mint a templomban,“ mondta elgondolkozva Gál András.

Még sokáig beszélgettek Csutorás Péter hazatéréséről. A korcsmáros még igen sokat tudott róla mesélni, nevezetesen, hogy testvérével már egészen megbékült, hogy Péter, miután meggazdagodott, most már állandóan idehaza akar maradni és így tovább, míg csak a gazdák, egyik a másik után el nem távoztak, hogy a hallottakat azon melegében elmondhassák otthon.

A frissen meszelt Csutorás portán vigan voltak az emberek. Csengő gyerek hangok egymást akarták tullicitálni!

„Nekem falovat hoz!“

„Nekem meg egy babát!“

„Nekem kardot meg trombitát!“

„Nekem porcellán főzőedényt!“

A hangosan vitatkozó kicsikék mind Csutorás gyerekek voltak. És kívánságaiknak mintegy megerősítése végett a nagymamához, Péter anyjához szaladtak.

Az öreg asszony ott ült a karos székén és gyöngéden meg-simogatta a kicsikék fürtös fejét. Épen az elmúlt időre gondolt, mialatt fájdalommal telt meg szive. Péter akkor kíváncsult, mert azt hitte, hogy megrövidítették! Vad szitok és veszekedés volt a bucsuszó! Mennyit imádkozott azóta érte, hogy kint az idegenben hajótörést ne szenvedjen szent hite! Mert Péter mindig könnyelmű volt és soha sem adott sokat a jó Istenre.

De azért becsületes, fölöttébb öntudatos ember volt mindig. Megalázkodó alárendeltséget azonban soha nem tudott elviselni. Ily gondolatokban volt Péter anyja elmerülve, majd fölállt és a gyermekekkel együtt kis szobácskájába ment, mely egy virágokkal diszitett lourdesi szoborral volt felékesítve. A szobor lábánál egy hozzávaló lámpás égett. Hányszor térdepelt az öreg anyóka — egyedül vagy a gyermekekkel — ez előtt a szobor előtt, hányszor öntötte ki itt az Istenanya mása előtt szive keservét, mily áhíatosan imádkoztak itt a gyermekek is szüleik és nagybátyjuk jóléteért!

Most megint oda térdelt a kicsinyekkel együtt és áhíatosan imádkozott fia szerencsés hazaérkezéseért.

„Szűz Mária, Istennek szent anyja, engedd, hogy fiam testen-lélekben egészségesen térhessen haza! Mária, kőröcsk vigasza, könyörögj érettünk!“

Megható volt nézni, amint a kicsinyek áhíatosan, cseszekulcsolt kezekkel ott térdepeltek és az „Üdvözlégy Máriát“ imádkozták.

Egyszerre kocsizörgés hallatszott be a bizalmas kis szobába. A következő pillanatban a szobába lépett a fiatal asszony és jelentette, hogy a kocsi, melyen Péter jön, mindjárt meg fog érkeezni. És tényleg a kocsi már befordult a sarkon, az után az udvarba. Egy erős napbarnította férfi ugrott le a kocsiról — Péter volt — majd egy körülbelül nyolc éves kis lányt emelt le róla, az ő Marikáját.

A következő pillanatban anya és fiú egymás karjaiban pihentek. Ki irhatná le az oly hosszú idő utáni viszontlátást, ki tudná a két ember érzését kellőleg ecsetelni?

A Csutorás portán ezentúl két emberrel többen vannak. Péter kisleányával egy csinos szobát foglalt el. Eleinte Péter szívesen részt vett a kiterjedt gazdaság vezetésében és mint tapasztalt farmer, sok tanácsot szolgált fivérének. Semmi sem kerülte el éles tekintetét, úgy hogy fivérének a szó teljes értelmében jobb keze lett.

De jöttek olyan napok is, mikor cdahaza zárkozott és morgorva volt és úgy tetszett, mintha az egész világgal meghasonlott volna. Ilyenkor rendszeren a korcsmában tartózkodott, hol jobb időkről mesélt az embereknek és kigunyolta azok babonosságát, mint a hogy ő templombajárást nevezte.

A Csutorás portán nagy szomorúságot okozott Péter viselkedése. Különösen derék istenfélő anyjának hasogatta szivét, ha Péter rendszerint ittas állapotban káromkodott és vallásellenes tanokat hirdetett, vagy mikor még a legnagyobb ünnepen sem vett részt az istenitiszteleten. Hogy vérezett ilyenkor ez a hü anyai sziv!

Mély szomorúsággal látta a mindenki által, tisztelt és szeretett plébános is Péter romboló hatású viselkedését. Ugy látzott mintha pestisként terjedt volna a vallás és annak gyakorlása iránti közömbösség az egész faluban.

Semmi nem feküdt jobban a szivén a kötelességtudó plebánosnak, minthogy egyszer Péterrel egy őszinte szót válthasson. Csakhamar kínálkozott is alkalom rá. Gyönyörű szép tavaszi nap volt.

A plebános kint sétált a földeken és épen be akart fordulni egy buza táblánál, mely Csutoráséké volt, midőn egyszerre Péterrel találta magát szemben, ki zavartan emelte meg előtte kalapját. A plebánosnak épen kapóra jött a találkozás, mert most megtehetette jóindulatu figyelmeztetését.

„Ez a maguk földje! Jó termést ígér, ha Isten áldása is rajta lesz.“

„Igen, a testvérem meg lehet vele elégedve, de eleget is dolgozott rajta!”

„Az Isten bizonyára megáldja szorgalmát és jámborságát. — Hogy van az édes anyja? Ő nagyon jámbor, tiszteletreméltó egy asszony!” Az utolsó szavakat a plebános különösen hangsúlyozta, mialatt tekintetét erősen Péterre szögezte.

Ez eleinte zavarban volt ugyan, de aztán összeszedte magát és dacosan felelé.

„Nem szükséges plebános urnak az én nézeteimre célzásokat tenni. Anyám lehet jámbor, mehet templomba ahányszor csak akar, én is azt teszem, amit akarok!”

„Én nem akartam magát megsérteni, ez távol állott tőlem,” válaszolá a lelkész, „de egy kérdést engedjen meg nekem mégis: Szereti maga az édes anyját igazán, tiszta szívéből?”

Péter csodálkozva bólintott a fejével.

„Akkor,” folytató a plebános „akkor nem fog valami nehezeére esni az égi Anyát is tisztelni. Kedves Péter barátom” hangja mind melegebb és szívélyesebb lett, „csak azt kérem magától: járjon el a májusi ájzatosságra, nemsokára beköszönt a május és megkezdődnek az ájzatosságok. Mondom, vegyen részt ezeken a szép elmélkedéseken és meglássa, ha látni fogja a kis gyermekeknek, köztük a maga kis Mariskájának ájzatos örömét, ha hallani fogja a szép Mária éneket, szívét gyönyör fogja eltölteni! Jöjjön bátran! Tudom, nem fogja megbánni! Isten áldja meg!” Péter ismét megemelte kalapját és valami olyast dörmögött a szakállába, mintha azt akarta volna mondani: „Még csak ez hiányzott!”

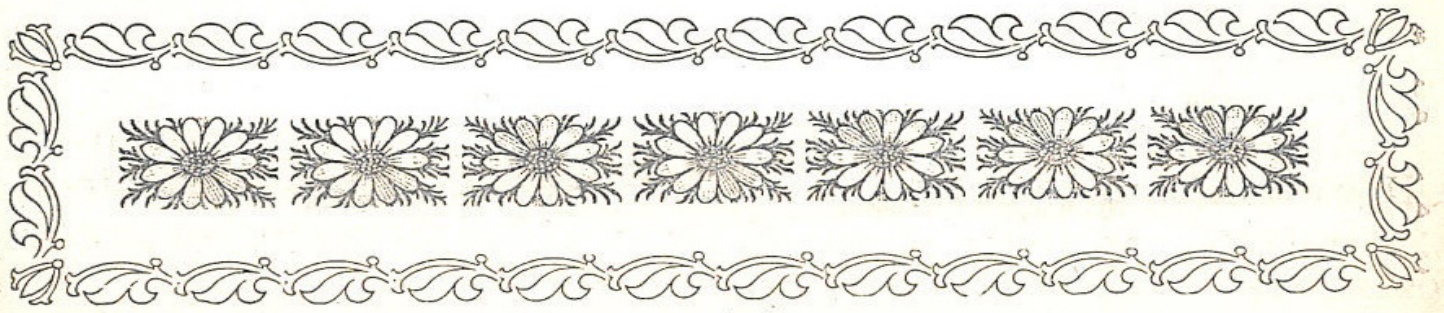
— Folytatjuk. —

A január 9-iki megrendeléssel a Szent Család-Naptárak elfogytak.

A MISSIÓK FÖLDJÉRŐL.

JAPÁN.

Egyszer volt Japán azon az úton, hogy rövid idő alatt kereszténynyé legyen; akkor, midőn 1549-ben az ország földjére lépett a keleti nemzetek nagy apostola, Xavéri Szent Ferencz. Ő kezdte meg azt az apostoli munkát, a mit azután szerzetestársai és az utánuk jött hittérítők folytattak. Félszázadig nagyszerű eredménnyel folyt az apostoli munka, akkor egyszerre reátört az üldözés vihára. Hideyoshi, az akkori uralkodó, részint politikai féltékenységből, részint a pogány papok által fölingerelve, rendeletet adott ki a kereszténység ellen és ez a rendelet hozta meg a mártirkoronát az első huszonhat vértanúnak. Lenn az ország déli részében, Nagasakiban láttuk azt a helyet, a hol az első vértanúk keresztje állott: három franciskánus atya, három ferencrendi fráter, a Jézus társaságának három rendtagja és tizenhét világi — ezek voltak az első áldozatok. Ez a tizenhét világi is Szt. Ferenc harmadrendjének tagja volt, azért ők is a rend ruhájában mentek a vesztőhelyre. Ők voltak az első áldozatok 1597. február 5 én, de utánuk még sok sok ezer következett egészen 1638-ig, a mikor a shimabarai utolsó 40.000-nek lemészárlásával az utolsó keresztény is kipusztult Japán földjéről. Legalább az üldözők úgy hitték. Az utak mentén hirdető táblákat állítottak föl ezzel a fenyegető felirással:

„A meddig a nap süt az égen, addig keresztény ne merészkedjék Japán földjére lépni és tudja meg mindenki, hogy ha akar akár a spanyol király, vagy maga a keresztények Istene szegné is meg ezt a parancsot, a fejével fog lakolni érte.“

Ám azért mégis maradtak keresztények Japán földjén. Itt lenn Nagasaki mellett van egy völgy, Urakami völgye; háromnegyedórás szaladással vitt ki oda a kocsit húzó kuli. Épen vasárnap volt és mindenfelől nagy tömegekben jött a nép a völgy közepén álló templomba. Végig jelen voltam az istenitiszteletükön és igazán épültem, hogy ezek a távoli keresztény testvéreink, ezek a szögletes arcú, sárga kis emberek milyen igazi, bensőséges áhitattal imádkoztak, térdelve az egész szentmise alatt. De nem is csoda; az ő kereszténységük nem tegnapról mára való, hanem temérdek veszedelem és megpróbáltatás között őrizték azt meg harmadfél évszázadon át itt az urakamii völgyekben. Ma mintegy hatezerre megy a keresztények száma ezen a helyen, az összes japán katolikusok száma pedig hetvenezer. Hőslelkű hittérítők dolgoznak azon, hogy ez a szám egyre nagyobb legyen; kár, hogy a nagy szegénységük csak lassan engedni nemes szándékaikat megvalósítani.

De nemcsak a hittérítők dolgoznak itt a lelkek iránt való szeretetből Krisztus országának terjesztésén, hanem gyöngé nők, apácák is kijönnek ily messzire, hogy tanításukkal és a betegek ápolásával megnyerjék a japánok lelkét a kereszténységnek. Közülük bizonyára a legnagyobb hősnők azok, akik a legszerencsétlenebb, gyógyíthatatlan betegekkel, a bélpoklosokkal foglalkoznak. Nem azért, hogy kigyógyítsák őket, mert az lehetetlen, hanem azért, hogy legalább enyhítsék kínjaikat és megtanítsák őket keresztény módon szenvedni.

Sebők Imre dr.

A katolikus zarándok Rómában.

Irta Grósz Ferenc perth-amboy-i plebános.

I.

BUDAPEST—ANCONA.

Az apostolok cselekedeteiben olvashatjuk, hogy az apostolok idejében a keresztények egy szívvel egy lélekkel birtak, olyannyira szerették egymást. E szeretet hevit minket, ha szép hazánk különböző vidékeiről sereglik össze a lelkes sereg, hogy közös zarándolatban részt vegyenek. Igen, szívök, lelkük egy, barátságosan köszöntik egymást azok, kik azelőtt soh'se látták egymást, testvérként szereti egymást minden zarándok, itt nincs rangkülömbözet, örege-ifja, szegény és gazdag, művelt és műveletlen egymásban csak a testvérlátja, aki ugyanegy cél felé törekszik, t. i. látni a szentatyát, látni az örökvárost. Igen, itt tényleg elmondhatjuk: „Mennyire szeretik egymást“, ha egy lelkes zarándokmenetet látunk. Így éreztünk legalább mi, mikor 1900. október havában Budapesten a központi pályaudvar várótermeiben találkoztunk.

Vonatunk elindult és utasaink vándoroknak érezték magukat, oly vándoroknak, kik a szebb, az égi haza felé igyekeznek, oh; bár csak oda el is érnénk. Körülbelül 24 óráig tartott utunk Magyarországon és annak csatlólt részén, Horvátországon keresztül, hegyen és völ-

gyön át, Horvátország szép fővárosán, Zágrábon át, — egyszerre csak fölűnik szemeink előtt egy nagy viz, minden szem tekintetével oda fordul és egyszerre hangzik el a fölkiáltás: a tenger.

Igen, a tenger, a mi magyar tengerünk, az Adria, melyre mindnyájan joggal oly büszkék vagyunk. De midőn a vonaton még javában élvezzük a tenger szokatlans előttünk új képét, egyszerre csak fölhangzik a kalauz szava: Fiume, és utunk egy kis részét már szerencsésen megtettük, kiszállunk, hogy néhány kellemes órát töltsünk egyedüli magyar kikötő-városunkban, hogy azután csakhamar a bizonytalan s feneketlen végtelen tengerre bizzuk magunkat.

Fiume Magyarország egyedüli kikötő-városa. A város látnivalóiról nem akarok szólni, de valamit — mi a zarándokot nagyon érdekli — mégis meg akarok említeni.

A várostól mintegy félórányira fekszik Tersatto. E hely minden zarándok előtt szent, miért is annak fölkeresését senki se mulassza el. Tersattoba vitték az angyali seregek először a szent házat, honnét — mivel e hely lakosai és környéke e kegyelemre méltatlanok voltak — az angyalok azt a mai Loretoba vitték, miről azonban később.

De itt egy kis oktatás nem fog ártani. A mig a szentház Tersattóban volt, nem egyszer lettek a szent helyre zarándoklók, nem különben maga a szentház is a rablók áldozatai. És midőn a szentház már távol volt és a pusztán maradt szent helyeken minden üres maradt, buzgó zarándokok siettek oda a szent család tiszteletére és ma is nagy bucsujárások mennek oda és nem ritkán hallani e megható olasz éneket: „A noi ritorna con la tua Casa, o Maria“, „térj vissza hozzánk házaddal, oh Mária!“ De mind hiába, Mária már máshová távozott és más vidéket boldogít kegyelmeivel. A mi szivünkben is kísértett magának a szent Szűz kegyelmeivel lakóhelyet,

nekünk is sok boldogság és öröm jutott általa osztályrészül, de fájdalom, márszivünkben mi is kiűztük Máriát bűneinkkel, oh mily szerencsétlenek vagyunk akkor, ilyenkor nagyon buzgón imádkozzunk: szivünkbe hamar térj vissza, Mária.

De mily nagy ut áll még előttünk; válnunk kell — bármily nehezűnkre essék is — a szent helyektől, így most mindjárt Tersattótól is. Vissza tehát Fiuméba és tengerre magyar.

A tengerre... És csakugyan kitegyük magunkat a tenger szeszélyeinek? Hátha ez utunk az utolsó? Na és ha így volna? Nem vagyunk-e mindenütt Isten kezében? Nem mondja-e már szent Ágoston is: „ki elveszté Istenét, megtalálja a tengeren?”

Szálljunk tehát bizalommal a tengerre! Rálépünk a hullámtól hányatott hajóra. Könyes tekintetünk néha-néha szép hazánk partja felé száll, amelyet talán először és utóljára hagytunk el. Szemeink könnybe lábbadnak, mindenki ajkán elhal a szó, mindnyájunk szivéből e sóhaj kél: Isten veled szép hazánk. És vajjon minő lesz jövőnk? Azt senki sem tudja, csak a jelen aggaszt, hisz feneketlen örvények fölött járunk, a hullámok minduntalan a magasba csapnak, a hajó romlással fenyeget és ha ilyenkor élted miatt talán aggódnál, vigasztaljon azon tudat: te azon egyháznak vagy gyermeke, mely a sziklán épült, melyet a rossz élet tengerének hullámai minduntalan ostromolnak, nem csak a jelenben, hanem már két évezred óta és mégis áll az egyház, hisz tartja az, kinek maga az isteni Üdvözítő mondá: Ne félj, én meggyőztem a világot. És most nem sokára meglátjuk Krisztus e helytartóját és e gondolat, kell, hogy erősítsen, bátorítson.

De a tengeren talán mindnyáján néhány kellemetlen órát fognak átélni, értem a tengeri betegséget. Erre vonatkozólag mit sem mondok, mert úgy tapasztaltam, hogy a jó tanács legjobban elkelt volna azoknál, kik azt

osztogatták.

De e megpróbáltatásnak is vége szakad, tiz órai út után vége a bajnak, a zarándok vágyva veti tekintetét a szárazföld felé, üdvözli azt, messziről üdvözli azt, messziről üdvözli kéklő hegyeit, zöld erdeit, nagy városait. A hajó horgonyt vet, kiszáll az örökzöld narancs hazájában, megérkezett Ancona kikötő-városba, lába rálép a megszentelt földre, hol még nem rég a pápa katonái uruk szabadságáért vérüket ontották, le akar most borulni, a földet megcsókolni — de nem képes rá.

Hogyan? Miért? Igen, igen nagy meglepetés ér minket; azt hittük, angyalok közé kerültünk s egyszerre csak attól tartunk, hogy az ördög fiait látjuk. Igen, egy éhező, falánk, kolduló, erőszakos csorda fogja körül az utast és ugyancsak kell védekeznie, ha összes holmiját elveszteni nem akarja.

— Melyik napot nem tudod megmutatni a kalendáriumban, pedig benne van?

— Halálod napját.

Szeretettel felkérem Passaic, N. J., New York, N. Y., Bridgeport, Conn., Buffalo, N. Y., South Bend, Ind., New Brunswick, N. J., Johnstown, Pa., Wharton, N. J., Dayton, Ohio lelkes katolikus magyarságát, a Hajnal olvasóit, hogy a Hajnal részére **ügynököket ajánlani** sziveskedjenek.

Messerschmiedt Géza szerk.

KRÓNKA.

§ **Udvarias olaszok.** Ötven éves papi jubileuma alkalmából a római pápát igen sok ajándékkal halmozzák el tisztelői a világ minden részéből. E tárgyakért borsos vámot kellene fizetnie ő szentségének. Az olasz kormány azonban ez egyszer annyira figyelmes, hogy ezen jubileumi ajándék tárgyakért elengedi a vámot. A római pápa meg azzal viszonzozza e nagylelkűséget, hogy most például a délolaszországi földrengés károsultjainak kerek-számban két millió lírát ajándékozott. Itt már igazán nemes módon érvényesül ez ősrégi görög közmondás, hogy „kéz kezet mos.“

† **A megtérés oka.** Egy kanadai ügyvéd a múlt hónapban katolikussá lett. Megtérésének okát ő maga így adja elő: Mi prókátorok rendszerint összeveszünk a fölött, hogy ezt vagy azt a törvényt hogyan kell magyarázni. Mivel egyikünk se hiszi, hogy a másik kollegának van igaza, azért a bíróságtól várjuk, hogy az mondjon döntő ítéletet a vitában. Ha tehát szükség van felsőbb tekintélyre, mely megdönthetlenül magyarázza a mindössze néhány esztendő **emberi** törvényt, annál inkább kívánatos dolog, hogy a már 19 száz éves **isteni** törvényt ne csürjük-csavarjuk a magunk kénye kedve szerint, hanem tiszteljük az Egyháznak Istentől kapott tanító hivatalát, és hajoljunk meg fentartás nélkül ennek ítélete előtt. — [Bölcs ember kevés szóból is sokat ért.]

⌘ **Furcsa statisztika.** Valaki kiszámította, hogy az Egyesült Államok területén a katolikus böjti napok betartása kereken százötven millió dollárnyi kárt okoz a dúsgazdag hús-szövetkezeteknek. E kárért nem csak hogy nem sajnáljuk a Beef-Trust-öket, hanem ellenkezőleg örülünk annak, hogy ilyen módon is olcsóbbá válik a hús, mert hisz' Amerikában minél több kell a népnek valamiből, annál magasabbra srófolják az árat a szeretetre-

méltó Trust-ök. Ehhez még csak annyit tesszünk, a mennyit egy református magyar orvos mondott valahol az Alföldön: „Hogyha — ugymond — a pápisták nem tartanák be a nagy böjti időt oly lelkiismeretesen, legalább is 50 percenttel nagyobb volna hazánkban a halálozás, különösen a farsangi disznótorozások után.“

‡ **Tömeges megtérés.** Londonban egy protestáns angol zárdának minden tagja egyszerre tért át a katolikus hitre. — E helyütt említjük, hogy 1906-ban az Egyesült Államok területén 27 ezer protestáns tért meg.

* **Apró hirdetés.** 45 évvel ezelőtt Orleáns híres püspöke Doupanloup egy híres predikációjában így szólt a többi között: „Az istentagadó, a keresztényellenes lapokat arra kérem, nyomassák ki e kishirdetést az én költségemen:

„Keresünk ötszázezer férfit és nőt betegápolásra, árvák fölnevelésére és vadak megtérítésére. Naponta 10 órát kell dolgozniok, vagy ennél is többet. Napszámuk 33 cent vagy ennél is kevesebb, esetleg senmi. Föltételek: katonai szigorúságú engedelmesség, tiszta élet, soha sem csüggedő türelem, a bántalmak néma elviselése.“

E kis hirdetést egyik újság se nyomatta ki. S az 500,000 alkalmazott még is meg van. Sőt már akkor is meg volt. Az előtt is. Krisztus urunk ideje óta, az ő szájából hangzott e hirdetés ily formában: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl keresztjét és kövessen engem.“ Ugyan maradt-e Franciaországban az elűzött szerzetesek és apácák után valaki, aki elég hős az ilyen hirdetésnek — beugrani?!

@ **Felsült tolvaj.** Kinában egy embert azzal vádoltak, hogy szomszédjától ellopott egy értékes asztalt. A bíró előtt siralmas hangon magyarázta a vádlott, mennyire beteges ő, és így már testi gyöngesége miatt se vihette volna el a kérdéses asztalt. A bíró fölmentette, és résztvevő hangon mondá, hogy még egy nagy zsák aranyat is ad ajándékba neki. Ezt a vádlott megköszönte és az eléje tett zsákot örömmel kapta a vállára. Alig ért ki azonban az ajtón, a rendőr fölönfogva cipelte vissza a bíróhoz, ki nevetve mondá: „Ha te ezt a nehéz zsákot oly könnyű szerrel cipeled, akkor azt a könnyű asztalt még is elbirhattad. Eredj csak szépen a hűvösre.“

f **Tíz éves jubileum.** A newyorki Szent Vincze egylet lelencházi osztálya mult hóban tartotta fennállásának tizedik évi fordulóját, mely alkalommal a titkár érdekes számokban mutatta be, mi mindent tettez áldásos intézmény az elhagyatott gyermekek megmentése érdekében. 2035 gyermeknek fogadott szülőket szereztek. 12646 gyermeket felügyelet alatt tartottak. 4478 családtól felhívást kaptak örökbe fogadásra; de e jelentkező szülőknek nagyobb felét megbizhatatlanság miatt visszautasították. Csak a jó Isten a megmondhatója, mennyi ezer meg ezer lelket ment meg ez áldásos intézmény.

Cs. I.

B. U. É. K.

A roszaknak:

Ködmönt cserélt az esztendő
Cserélj ködmönt magad is;
Vesd el végre ócska bűnöd'
Legyen lelked üde, friss.

*

A jóknak:

Ne kábitson el az új év,
Ha jó úton haladtál.
Ócskán több a becsületed,
Mint a friss lelki halál.

*

Tehát:

Boldogságos új esztendő
Virradjon a roszakra.
A jókat meg érje tovább
A régi év áldása.

Csernitzky István.

Kesze János = Gárda István.

(Kép az amerikai HITÉLETBŐL.)

KESZE: Hallotta?

GÁRDA: Mit?

KESZE: Hát azt, hogy a plebánosunk tegnap bornyú-pecsenyét evett.

GÁRDA: No hát ez borzasztó. Látja ilyenek a papok. Bezzeg az apostolok nem ettek borjupecsenyét!

KESZE: Hát azt hallotta?

GÁRDA: Mit?

KESZE: Azt, hogy a pap kinézett az ablakon . . . ?

GÁRDA: Ugyan ne mondja? Hát, hogy merte azt tenni?...

KESZE: Ez még semmi. De hát azt tudja-e, hogy tegnap délbe' táskával ment végig a „Kórház-utcán“?

GÁRDA: No hát ezt már nem hiszem. Hát hogy mert ő ki-menni az utcára?

KESZE: Látja? Ilyenek a papok! Hátha még azt tudná, a mit én láttam!

GÁRDA: Mit?

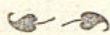
KESZE: Képzelve! láttam a papot nevetni, egyszer meg rajtacsíptem, hogy szivarra gyújtott; bezzeg az apostolok nem szivaroztak . . .

GÁRDA: Mindjárt elájulok! . . .

KESZE: Pedig ez még mind semmi: ugyan gondolja meg, hogy az az ember az én szemem láttára lélekzetet mert venni!

GÁRDA: Kicsoda? A pap? Rettenetes!

KESZE: Lássá? . . . Oszt legyen az ember jó katolikus!

VERSENY-BICSKÁZÁS.

(Igazi kép az amerikai magyarság életéből.)

Most annyira elterjedt ismét az amerikai magyarok között a bicskázás nemes foglalkozása, hogy az ember egy magyar lapot sem tehet le boszúság és szégyen óra

zet nélkül. Ezek a magukat még mindig Ázsia pusztáin száguldó alakoknak képzelő „művelt emberek“ — úgy látszik csak egyre törekesznek: a nagy Amerika előtt lefőzni az olaszt. Miért is:

„A bicskázó burdosok nagy egyesülete ezennel **Börtönnel egybekötött Verseny-bicskázást rendez.** Csakis magyarok pályázhatnak! Revolver vagy más gyilkoló eszköz tiltva. Verseny díjak: **A legkisebb díj:** egy piros, fanyelű bicska (á 2 kr.) Ezt kapják azok, akiknek **ittas** állapotban sikerül egy darabot kivágni gyanutlan felebarátaik testéből. **Középső díj:** akik **józan** állapotban háromszor tudják megforgatni a bicskát odabent: ezek kapják a **miszter, és a szabadság vértanúi hivatalos —** címet.

Legelső díj: akiknek sikerül apjukat, anyjukat feleségüket **feltrancsirozni:** kapják: a „jó katolikus, jó hazafi és ember „címet.“

(Magyarázat. Aki azt hiszi, hogy ez tulzás, nagyon téved. Gondoljuk meg, hogy egy idő, óta átlag minden nap 2 magyar gyilkosság történik és havonkint egy villanyos szék vagy akasztófa csak itt amerikában a magyar név dicsőségére! Lám mire vezet az istentelenség! . . .)

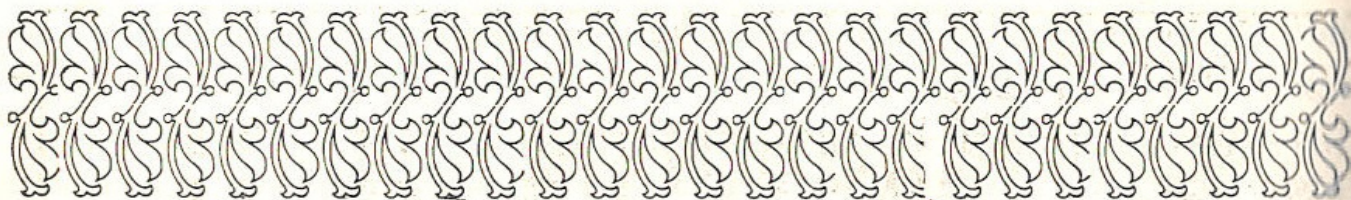
M. G.

OTTLIK ISTVÁN

honfitársunkat (east chicagói lakos) mint a Hajnal utazó ügynökét felhatalmaztam, hogy az Egyesült Államok területén előfizetőket gyűjtsön, pénzt felvehessen és nyugtázhasson.

Messerschmiedt Géza.

Zsilka András levele.

A legutóbb kapott sok szép elismerő és helyeslő nyilatkozatok közül itt hozzuk Zsilka András honfitársunk levelét:

Dunbar, Pa. 1909. jan. 4.

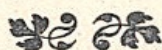
D. a J. Kr!

Kedves Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Örömmel olvastam a „Hajnal“ legutóbbi számában, hogy hónaponta csak egyszer jelenik meg, hogy azért nagyobb lesz a tartalma. Ezt nagyon helyesen tetszett csinálni. Kérem szépen tovább is küldeni és egy borítékba bele tenni. A borítékot nem akarom potyára. Isten ments.

Szives üdvözlettel

Zsilka András.

Tartalom. A halál birodalma. Irta **Messerschmiedt Géza** papi saici plébános. — Krisztus születéséről. Irta **Dénes Ferenc** Monessoni plébános. — „Én Uram, én Istenem!“ Irta **Kubek A. Emil** mahanoy city-i gör. kath. lelkész. — Az én örökségem. (Költemény) Irta **Hortobágyi József** szakcsi (Tolna megye) káplán. — Isten nélkül nincsen békeség — Hit nélkül nincsen boldogság! Irta **Balázs Mihály** Budapest. — A missiók földjéről. Irta **Dr. Sebők Imre** Budapest. — A katolikus zárandok Rómában. Irta **Grósz Ferenc** perth-amboy-i plébános. — Krónika. Irta **Csernitzky István** so. norwalki plébános. — B. U. É. K. Irta **Csernitzky István**. — Kesze János — Gárda István. Irta **Messerschmiedt Géza**. — Apróságok. — **Képek.**

Magyarok :: :: :: telepedjeteK!

Most épül Passaicban egy gyár. Hétszáz ember dolgozik rajta, hogy szeptember 1-én, 1909-ben készen legyen és megkezdhesse a munkát. Háromezer ember fog munkát kapni ebben a gyárban az első esztendőben és 7000 később. E körül a gyár körül fekszenek a mi telkeink, melyeknek ára

150 Dollártól 500 Dollárig

könnyű lefizetéssel. Egy telek után 10 dollárt kell lefizetni, a többit

5 dolláros havi részletben.

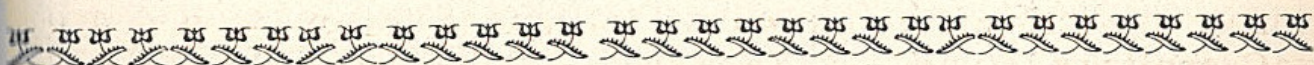
Jöjjenek, tekintsék meg telkeinket s győződjenek meg személyesen. A telkeken levő ircdánk minden vasárnap délután 2 órától kezdve nyitva.

Házat építünk a telkére és a helyett, hogy házbért fizetne, vegyen a házbérért házat s lakják a magáéban. Olcsóbb is és háza is van!

Irjon magyarul erre a címre:

SADDLE RIVER LAND Co.

115 Broadway -- Rooms 1525-1526. -- New York City.

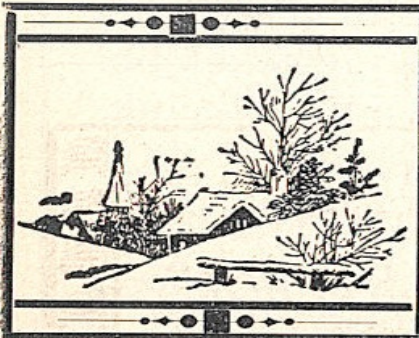

MUTATVÁNYSZÁMOKAT bárkinek szivesen és ingyen küld a Hajnal kiadóhivatala.

Legszebb, legolcsóbb, legalkalmasabb ujévi ajándék az
 Ó- és Újszövetség története képekben azaz

A KÉPES BIBLIA

50 színes kép magyarázattal! 100 oldal!
 Diszes vászonkötésben. Ára 80 cent.
 Megrendelhető a Hajnal-nál.

Campbell Morrell & Company

A legolcsóbb bevásárlási forrás

ÉPÜLET-ANYAGOKBAN

Téglát, meszet, cementet, anyagcsöveket stb. minden
 fajtában, pontosan és a legjutányosabban szállítunk.

Cím: Campbell Morrell & Co. Park Place &
 Water Street, — PASSAIC, N. J.

The Passaic Trust and Safe Deposit Co.

a Main és Bloomfield Ave. sarkán. — PASSAIC, N. J.

...Passaic legrégibb takarékpénztára...

20 éves fennállását valóságos áldásként emlegeti Passaic lakos-
 sága. Megbízható, gyors és szíves kiszolgálat.

Betett pénzek után 4% kamatot fizet.

A társulat széleskörű pénzküldő irodával is rendelkezik,
 mely Európa minden országába rövid idő alatt szállít pénzeket.

BISCHOFF'S BANKING HOUSE

Alapított 1848-ban. NEW YORK CITY. 237 Broadway.

Pénzeket Magyarországra gyorsan és olcsón küld. — Pénzeket a világ
 bármely bankjába letétbe helyez. — Pénzbetéteket elfogad kamatozás végett.
 Hajójegyeket Európába és vissza a leggyorsabb hajókra — legolcsóbban ad.

Vámházi ügyeket röviden lebonyolít.

Magyar levelezés!

HENRY BISCHOFF & Co.

AKI házat akar építeni, akinek magán-vagy középület,-hivatalos helyiségek, termek stb. célszerű és okosan készített tervezetére van szüksége:

AKI ki akarja kerülni az építéssel járó kellemetlenségeket, AKI jól és tartósan épített házat óhajt : Az forduljon ezen címhez

 ...Cortland G. Van Winkle architect...
National Bank Bldg, 43 és 44. sz. termek Passaic, N. J.
16 éve építézmérnök. :: Számos elismerő nyilatkozat.

Nem kell oda fáradni, írjon egy kártyát s ő maga fölkeresi Önt.

 <p>: Telefon: : 1734 Passaic.</p>	<p>LABAS ANDRÁS</p> <p>Temetkező és Bebalzsamozó Intézete.</p> <p>Minden e szakmába vágó megbízatásnak lelkiismeretesen, pontosan és olcsón tesz eleget. Kocsik temetésekre, e-küvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre, bármely percben olcsón kaphatók.</p>	<p>102 2-nd St. Passaic, N.J.</p>
---	---	--

	<p>..... ERNEST A. MOORE .....</p> <p>Tűz ellen BIZTOSÍTÁS szélvihar ellen ::::</p> <p>229 MAIN AVENUE, PASSAIC, NEW JERSEY.</p> <p>: Elsőrangú társulat. :</p> <p>Jelentkezőket elfogad Biczák A. Károly 222 3rd St. Passaic, N.J.</p>	
--	--	---

<p>Mrs. F. Rowinski</p> <p>Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete.</p> <p>re, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjel-nappal kaphatók. - Telefon: 396. L. 1. Passaic. - Jutányos árak!</p>	<p>51. Monroe St. Passaic, N.J.</p>
--	--

MOSKOVITZ EMIL

:: :: 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. :: ::

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különösen berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

◆◆ I. H. MAAS. ◆◆

Passaic magyarság kedvelt fényképésze. Minden e szakmába vágó rendelést, felvételt tisztán, gyorsan finoman eszközöl. Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10-ig. J. H. MASS fényképész. - 37 Monroe St.

M. EHRENFELD DIVATÁRÚ ÜZLETE

...190—192 Second Street, Passaic, N. J...

A legolcsóbb bevásárlási forrás. Menyasszonyi ruhák, keresztelő ruhák. A legdúsabb választékban mindenféle ruhaszövetek! Forduljon bizalommal e régi jóhírnévű magyar céghez. Feliratos síri koszorúk raktára.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár. ....

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák : délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

HIRDETÉSEKET olcsó áron felvesz

 a „HAJNAL“ kiadóhivatala.

CHARLES A. BICAK

könyvnyomdája és könyvkötészete

222 Third St.   PASSAIC, N. J.

Ájtotossági tárgyak. Imakönyvek, szentképek, feszületek, olvasók. — Egyházi, egyesületi, üzleti nyomtatványok. Alapszabályok, tagsági és beteglátogató könyvecskék, plakátok, meghívók, szinlapok, ticketek. Számlák, szerződések, levélpapírok. — Pompás kivitelű egyesületi felszerelések, díszek, kellékek. Zászlók, egyenruhák, dízsapkák, jelvények, elnöki kalapácsok, szavazó dobozok — Lélek-nemesítő keresztény olvasmányok.

Izléses kivitel! — Tartós anyag! — Jutányos ár!

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segédelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-irját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai valóságos „Father Kneipp“ csalhatatlan gyógyításával. Négy esztendői amerikai lelkipásztorkodásom alatt 2900 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még néger is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panaszolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemtelenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tífuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázat --- mondhatnám --- egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó percben, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

Hideg víz, biztos hatású füvek, szigorúan megszabott életmód. — Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plebános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium“ igazgatója.
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

Közjegyző

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. —

Fiókküzetek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000
dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállit Magyarországba, vala mint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbízott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szívesen adok.

H A J N A L.

No. 1. Vol. II. MONTHLY MAGAZINE Januar 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben